

УКРАЇНА

(19) UA (11) 45511 (13) U
(51) МПК (2009)
A61B 8/00МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ДІАГНОСТИКИ ЕНДОТЕЛІАЛЬНОЇ ДИСФУНКЦІЇ У ХВОРИХ ПОХИЛОГО ВІКУ

1

2

(21) u200906312

(22) 18.06.2009

(24) 10.11.2009

(46) 10.11.2009, Бюл. № 21, 2009 р.

(72) РЯБЕЦЬ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА, СТАДНЮК
ЛЕОНІД АНТОНОВИЧ, СИМУЛИК ЄВГЕН ВОЛО-
ДИМИРОВИЧ(73) РЯБЕЦЬ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА, СТАДНЮК
ЛЕОНІД АНТОНОВИЧ, СИМУЛИК ЄВГЕН ВОЛО-
ДИМИРОВИЧ(57) Спосіб діагностики ендотеліальної дисфункції
у хворих похилого віку, який включає проведення
проби з реактивною гіперемією з наступним
вимірюванням вихідних показників діаметра
плечової артерії і лінійної швидкості кровотоку в
ній та повторно діаметра на першій хвилинідослідження, який **відрізняється** тим, що лінійну
швидкість кровотоку повторно вимірюють через
40-60сек. після зняття оклюзії і визначають індекс
потокозалежної вазодилатації (ПЗВД) за форму-
лою:
$$\text{індекс ПЗВД} = (D_{1-а \text{ хв}} / \text{ЛШК}_{1-а \text{ хв}} - D_{\text{вих.}} / \text{ЛШК}_{\text{вих.}}) /$$
$$(D_{\text{вих.}} / \text{ЛШК}_{\text{вих.}}) * 100\%, \text{ де}$$
 $D_{\text{вих.}}$ - вихідний діаметр плечової артерії; $D_{1-а \text{ хв}}$ - діаметр плечової артерії на першій хвилині
дослідження; $\text{ЛШК}_{\text{вих.}}$ - вихідна лінійна швидкість кровотоку; $\text{ЛШК}_{1-а \text{ хв}}$ - лінійна швидкість кровотоку через 40-
60сек. після зняття оклюзії,і при значеннях індексу ПЗВД менше 16%
діагностують ендотеліальну дисфункцію.

Корисна модель відноситься до медицини і
може бути використана для діагностики ендотелі-
альної дисфункції по результатам проби з реакти-
вною гіперемією у хворих похилого віку з артеріа-
льною гіпертензією (АГ).

Відомий спосіб діагностики ендотеліальної ди-
сфункції у хворих похилого віку, який включає про-
ведення проби з реактивною гіперемією з наступ-
ним вимірюванням вихідних показників діаметру
плечової артерії і лінійної швидкості кровотоку в
ній та повторно діаметру на першій хвилині дослі-
дження, а лінійної швидкості кровотоку в перші 15
секунд після зняття оклюзії та обчислення індексу
ендотелій-залежного розслаблення (ЕЗР) за фор-
мулою:

Індекс ЕЗР = $\Delta D / \Delta \text{ЛШК}$, де ΔD - приріст діаметру плечової артерії на пер-
шій хвилині дослідження; $\Delta \text{ЛШК}$ - приріст лінійної швидкості кровотоку в
перші 15 сек. після зняття оклюзії.

Відзначається, що зменшення величини індек-
су ЕЗР вказує на погіршення функції ендотелію
[Лутай М.І., Талаева Т.В., Шумаков В.А., Братусь
В.В. Кардио-, ангиопротекторная и метаболиче-
ская активность розиглитазона у больных с ише-
мической болезнью сердца и сопутствующим са-

харным диабетом 2-го типа // Український
кардіологічний журнал. - 2005. - №1. - С.26-34].

Недоліком аналога є недостатня точність
діагностики ендотеліальної дисфункції, оскільки, з
аналізу випадають пацієнти з нульовими і
мінусовими приростами лінійної швидкості крово-
току. Тому цей показник може бути використаний
тільки в випадках, коли фіксація ЛШК проводиться
в перші 15-30сек. після зняття оклюзії, що не зав-
жди можливо. Окрім того, нема чітко сформованих
меж норми запропонованого показника.

Задачею корисної моделі є розробка такого
способу діагностики ендотеліальної дисфункції у
хворих похилого віку, який за рахунок вимірювання
лінійної швидкості кровотоку через 40-60сек. після
зняття оклюзії та вибору відповідного індексу за-
безпечував би підвищення точності діагностики.

Поставлена задача вирішується тим, що в
способі діагностики ендотеліальної дисфункції у
осіб похилого віку, який включає проведення про-
би з реактивною гіперемією з наступним
вимірюванням вихідних показників діаметру
плечової артерії і лінійної швидкості кровотоку та
повторно діаметру на першій хвилині дослідження,
згідно з корисною моделлю, лінійну швидкість кро-
вотоку повторно вимірюють через 40-60 сек. після
зняття оклюзії і визначають індекс потік-залежної
вазодилатації (ПЗВД) за формулою:

(13) U
(11) 45511
(19) UA

$$\text{Індекс ПЗВД} = (D_{1-а \text{ хв.}} / \text{ЛШК}_{1-а \text{ хв.}} - D_{\text{вих.}} / \text{ЛШК}_{\text{вих.}}) / (D_{\text{вих.}} / \text{ЛШК}_{\text{вих.}}) * 100\%, \quad (1)$$

де

$D_{\text{вих.}}$ - вихідний діаметр плечової артерії;

$D_{1-а \text{ хв.}}$ - діаметр плечової артерії на першій хвилині дослідження;

$\text{ЛШК}_{\text{вих.}}$ - вихідна лінійна швидкість кровотоку;

$\text{ЛШК}_{1-а \text{ хв.}}$ - лінійна швидкість кровотоку через 40-60сек. після зняття оклюзії; і при значеннях індексу ПЗВД менше 16% діагностують ендотеліальну дисфункцію.

Вимірювання ЛШК через 40-60сек. та вибір індексу потік-залежної вазодилатації дозволяє підвищити точність діагностики ендотеліальної дисфункції, оскільки цей показник більш інформативний. За відсутності порушень при пробі з реактивною гіперемією ЛШК наростає в перші 30сек. після зняття оклюзії, а потім поступово знижується, тоді як при ендотеліальній дисфункції продовжує наростати так як нема співрозмірного приросту діаметру.

Вказані в формулі корисної моделі межі зміни терміну вимірювання ЛШК та індексу потік-залежної вазодилатації (менше 16%) отримані в результаті обстеження 97 хворих на артеріальну гіпертензію і 25 пацієнтів з нормальним рівнем артеріального тиску (АТ). Проаналізувавши кожного обстеженого окремо, було відмічено, що індекс ПЗВД не перевищував +16% або мав мінусове значення в усіх випадках при наростанні ЛШК через 40-60сек. після зняття оклюзії як в групі контролю так і у хворих на АГ або при зменшенні діаметру, яке спостерігалось у трьох пацієнтів з АГ.

Спосіб виконують наступним чином.

В положенні хворого на спині візуалізують плечову артерію в повздовжньому перерізі на 2-10см вище ліктьового згину за допомогою ультразвукового апарату SIMENS Sonoline VERSA PRO, оснащеного датчиком 7,5Мгц. Діаметр плечової артерії і лінійну швидкість кровотоку (ЛШК) в ній

оцінюють в стані спокою після 15хв. відпочинку. Потім, для отримання збільшеного кровотоку, на плече (вище місця вимірювання) накладають манжету і накачують її до тиску на 50мм рт.ст. вище систолічного АТ на 3хв. Повторно діаметр і ЛШК оцінюють після випускання повітря із манжети протягом першої хвилини (через 40-60сек.) - спочатку вимірюють діаметр плечової артерії, а потім ЛШК. Всі вимірювання проводять тричі і вираховують середні значення. Отримані значення підставляють в формулу 1 для визначення індексу ПЗВД і при значеннях індексу менше 16% діагностують ендотеліальну дисфункцію.

Приклад 1.

У пацієнта К., історія хвороби №51754, з артеріальною гіпертензією проводили пробу з реактивною гіперемією. При аналізі $D_{\text{вих.}}$ - 3,33мм, $D_{1-а \text{ хв.}}$ - 3,53мм, $\text{ЛШК}_{\text{вих.}}$ - 0,89м/с, $\text{ЛШК}_{1-а \text{ хв.}}$ - 0,99м/с. Підставивши всі значення в формулу 1, отримали індекс ПЗВД - -4,5%. У хворого діагностували ендотеліальну дисфункцію.

Приклад 2.

У обстеженого Г., історія хвороби №53200, з нормальним рівнем АТ проводили пробу з реактивною гіперемією. При аналізі $D_{\text{вих.}}$ - 3,83мм, $D_{1-а \text{ хв.}}$ - 4,03мм, $\text{ЛШК}_{\text{вих.}}$ - 0,74м/с, $\text{ЛШК}_{1-а \text{ хв.}}$ - 0,55м/с. Підставивши всі значення в формулу 1, отримали індекс ПЗВД - +41,7%. У обстеженого функція ендотелію збережена.

Запропонований спосіб застосовано у 122 пацієнтів. По результатах дослідження у хворих на АГ при порівнянні з контрольною групою (пацієнти з нормальним рівнем артеріального тиску) достовірне порушення ендотелій-залежної вазодилатації ($p < 0,01$). В той же час, при використанні аналогу відмінності між групами не достовірні.

Таким чином, порівняння з аналогом показує, що застосування запропонованого способу дозволяє підвищити точність діагностики ендотеліальної дисфункції у хворих похилого віку.